

آشنایی با تشخیص و درمان
ناتوانی‌های یادگیری شنیداری
راهبردهایی برای نوجوانان، والدین و معلمان

فهرست مطالب

- مقدمه ۹
- ۱ این کتاب چگونه می تواند به شما کمک کند؟ ۱۱
- ۲ ناتوانی یادگیری شنیداری یا اختلال پردازش شنیداری چیست؟ ۱۵
- ۳ مدل بوفالوی اختلال پردازش شنیداری پیشنهادی دکتر جک کتر ۱۸
- ۴ رویکرد یکپارچه چند سیستمی لاکر برای اختلال پردازش شنیداری توسط دکتر جی لاکر ۲۷

- ۵ اختلال پردازش شنیداری در خانواده‌ها: ۳۸
- ۶ آیا ممکن است اختلال پردازش شنیداری با اختلالات دیگری همراه باشد؟ ۴۰
- ۷ چگونه اختلال پردازش شنیداری بر زندگی شما تأثیر می گذارد؟ ۴۳
- ۸ داشتن حس خوب نسبت به خود ۴۶
- ۹ ارتباط با همسالان ۵۲

- ۱۰ فعالیت‌های فوق‌برنامه ۵۸
- ۱۱ چندین راه برای یادگیری و انجام تکالیف مدرسه ۶۲
- ۱۲ زندگی خانوادگی با وجود اختلال پردازش شنیداری ۷۵
- ۱۳ تسلط بر اوضاع و حمایت از خود ۷۹

- ۱۴ روزی با انرژی مثبت داشته باشید! ۸۹
- ۱۵ افراد موفق که ناتوانی یادگیری شنیداری دارند ۹۵
- ۱۶ متخصصانی که می‌توانند به شما کمک کنند ۱۰۱
- ۱۷ درمان‌های مرتبط با اختلال پردازش شنیداری و ناتوانی‌های یادگیری شنیداری ۱۰۶
- ۱۸ دسترسی به خدمات تخصصی ۱۱۴
- ۱۹ دریافت تجهیزات آموزشی ۱۲۱
- ۲۰ دریافت مدرک دانشگاهی، مدرک فنی حرفه‌ای یا یک سال مرخصی ۱۲۸
- ۲۱ نتیجه‌گیری ۱۳۹

پیوست الف: واژه‌نامه ۱۴۱

پیوست ب: فهرست منابع و پایگاه‌های اطلاع‌رسانی ۱۴۵

پیوست ج: فهرست برنامه‌های موجود ۱۴۷

پیوست د: مداخلات اصلاحی ۱۴۸

پیوست ه: نمودار سازمانی جهت فرایند درخواست از دانشگاه ۱۵۱

پیوست و ۱۵۵

مقدمه

اصطلاح اختلال پردازش شنیداری یا اختلال پردازش شنیداری مرکزی که برای اولین بار در سال ۱۹۹۳ توسط انجمن شنوایی، زبان و گفتار آمریکا (ASHA) مطرح شد به عملکرد نامناسب مغز در تفسیر و دریافت صدا اشاره دارد که منجر به بروز مشکلاتی در تمایز شنیداری، جهت یابی صدا، بازشناسی، پردازش زمانی و درک گفتار در حضور صدای پس زمینه می شود. افراد مبتلا به اختلال پردازش شنیداری مرکزی غالباً از آستانه شنوایی طبیعی برخوردارند در حالیکه سیستم شنیداری مرکزی در دریافت، شناسایی و درک صدا با چالش روبرو است. میزان شیوع این اختلال بین ۵٪ تا ۷ درصد متغیر بوده و معمولاً در سن مدرسه قابل شناسایی می باشد. اختلال پردازش شنیداری عملکرد تحصیلی، فردی و اجتماعی افراد را دستخوش تغییر کرده و فرد را در موقعیت متفاوتی برای یادگیری مهارت های تحصیلی قرار می دهد. رشد طبیعی زبان و گفتار، درک خواندن، توجه و مهارت حل مساله در کودکان مبتلا به اختلال پردازش شنیداری از جمله مواردی هستند که بایستی مدنظر قرار بگیرند. نویسنده کتاب حاضر از اصطلاح ناتوانی یادگیری شنیداری برای توصیف این اختلال استفاده کرده که نشان از تاثیر آن بر مهارت های آموزشی و تحصیلی است، شواهد پژوهشی متعددی که موید نقش اختلال پردازش شنیداری در اختلال یادگیری خاص (SLD) می باشند مهر تاییدی بر این موضوع است. در این کتاب به توصیف ناتوانی یادگیری شنیداری و نحوه تشخیص آن، انواع مختلف ناتوانی یادگیری شنیداری، تاثیر ناتوانی یادگیری شنیداری بر جنبه های مختلف زندگی اعم از دوست یابی، عزت نفس، سازگاری با مدرسه یا دانشگاه پرداخته شده و هدف آن کمک به افراد مبتلا به ناتوانی یادگیری شنیداری است تا با فهم چگونگی تاثیر این اختلال بر جنبه های مختلف زندگی، کنترل شرایط را در دست بگیرند و به نتایج مؤثری دست یابند.

مطالعه این کتاب به افراد مبتلا به ناتوانی یادگیری شنیداری، والدین، معلمان، دانشجویان رشته های روان شناسی، شنوایی شناسی و گفتاردرمانی و متخصصان این حوزه توصیه می شود. امید است که بتوان گامی کوچک در جهت شناسایی و توان بخشی جامع این اختلال در سنین پایین برداشت.

فاطمه نیک‌خو

استادیار دانشگاه علامه طباطبائی

زمستان ۱۴۰۱

۱

این کتاب چگونه می‌تواند به شما کمک کند؟

این کتاب مناسب چه کسانی است؟

زندگی با هر نوع ناتوانی می‌تواند مانند شنا کردن خلاف جهت موج باشد. در بیشتر مواقع ناتوانی‌های جسمی برخلاف ناتوانی در یادگیری قابل تشخیص هستند. از آنجایی که معلولیت و ناتوانی در یادگیری به‌آسانی قابل مشاهده نیست ممکن است بعضی افراد وجود آن را زیر سؤال ببرند. برخی مواقع ممکن است فرد مبتلا به ناتوانی یادگیری، احساس گیجی، ناامیدی، خشم و درماندگی کند. با این حال درک علائم و نشانه‌های ناتوانی در یادگیری به شخص اجازه می‌دهد تا از خود یا دیگری حمایت کند و دروازه‌ای به سوی جهانی با قابلیت‌های جدید باز شود. این کتاب نه تنها برای نوجوانان و بزرگسالانی که روزانه با مشکل ناتوانی یادگیری شنیداری دست‌وپنجه نرم می‌کنند بلکه برای والدین، اعضای خانواده و معلمان آنها نیز مناسب است. تفاوت عمده‌ای بین زنده ماندن و شکوفایی وجود دارد. زنده ماندن تنها به معنای گذراندن هر روز از عمر است چرا که به حیات ادامه می‌دهید یا زندگی می‌کنید. شکوفایی یعنی رشد، حرکت رو به جلو و موفقیت. هدف این کتاب کمک به افرادی است که در طول زندگی با ناتوانی یادگیری شنیداری دست‌وپنجه نرم می‌کنند و هم اینکه نه تنها زندگی کنند و زنده بمانند بلکه رشد کنند و شکوفا شوند. ناتوانی در یادگیری به معنای محدودیت در زندگی نیست بلکه تنها به این معنی است که برای رسیدن به اهدافتان، شاید لازم باشد راهی متفاوت از افراد عادی را دنبال کنید. به جای اینکه از شکست بترسید، به آن همچون پله‌ای برای ترقی و شکوفایی نگاه کنید.

این کتاب شامل چه مواردی است؟

این کتاب برای ارائه اطلاعات عملی، مشاوره و همچنین ارائه راهکارهایی جهت مدیریت ناتوانی یادگیری شنیداری طراحی شده است. با این حال در این کتاب گفته نمی‌شود «اگر این مسیر را دنبال کنید، درمان می‌شوید». این کتاب دیدگاه‌ها و پیشنهادها را برای افزایش توانایی یادگیری شنیداری به شما می‌دهد که بتوانید با وجود این اختلال پیشرفت کنید و شکوفا شوید. برخی از این راهکارها ممکن است در موقعیت‌های متفاوت کارایی نداشته باشند یا حتی در صورت استفاده مداوم کارایی خود را از دست بدهند. این دیدگاه‌ها و پیشنهادها به خواننده کمک می‌کند تا در مورد ناتوانی یادگیری شنیداری اطلاعات بیشتری کسب کند و خود را به سلاح دانش مجهز سازد تا در مواجهه با موقعیت‌های متفاوت، موفقیت بیشتری کسب کند.

چگونه می‌توان از این کتاب بهره بیشتری برد؟

ناتوانی یادگیری شنیداری یک اختلال تک علامتی نیست بنابراین وجود رویکرد چندوجهی جهت تحلیل قسمت‌های مختلف زندگی روزمره حائز اهمیت است. درک علائم و چگونگی تأثیرگذاری‌شان به شما این امکان را می‌دهد که خودتان یا عزیزانتان کمک کنید. نیازی نیست جز به جز این کتاب را بخوانید. پس از اینکه دریافتید ناتوانی یادگیری شنیداری چیست، حوزه‌هایی‌هایی که در آنها به مشاوره یا راهکار نیاز دارید را جستجو کنید. می‌توانید بر اساس نیازتان بخش‌های مختلف کتاب را بخوانید. به خاطر داشته باشید حتی اگر به نظر می‌رسد موضوعی در حال حاضر در مورد شما صدق نمی‌کند آن را بخوانید، شاید حاوی مطلبی باشد که بتواند به شما کمک کند.

خواندن این کتاب به نوجوانان و جوانان کمک می‌کند تا با تنیدگی کمتری سکان زندگی را هدایت کنند. همچنین کمک می‌کند همان فرد موفق‌تر شوند که قرار است باشند. والدین روش‌هایی برای حمایت از فرزند نوجوان خود یاد می‌گیرند و همچنین راهکارهایی برای افزایش مدیریت خود و کاهش تنیدگی در خانه، می‌آموزند. از طرفی خواندن این کتاب برای مربیان و مدیران سودمند است و باعث درک بهتر آنها از ناتوانی یادگیری شنیداری می‌شود و در به‌کارگیری توانایی‌های بالقوه دانش‌آموزان در مدرسه به آنها کمک می‌کند. اعضای خانواده یا بزرگسالانی هم که ناتوانی یادگیری شنیداری دارند، روش‌هایی برای کنار آمدن با علائم و کاهش تنیدگی فرامی‌گیرند.

این کتاب به منظور افزایش آگاهی شما در حیطه‌های زیر نوشته شده است:

- ◀ ناتوانی یادگیری شنیداری و نحوه تشخیص آنها
- ◀ انواع مختلف ناتوانی یادگیری شنیداری
- ◀ چگونگی تأثیر ناتوانی یادگیری شنیداری بر جنبه‌های مختلف زندگی (دوستی، عزت نفس، مدرسه، تکالیف مدرسه، زندگی در خانه، یادگیری رانندگی و غیره).
- ◀ نحوه دریافت کمک از دیگران در مواردی از قبیل سازگاری با محیط دانشگاه یا دبیرستان

فهم چگونگی تأثیر ناتوانی در یادگیری شنیداری در زندگی می‌تواند
به شما این توانایی را بدهد که کنترل شرایط را در دست بگیرید
و به نتایج مؤثری دست یابید.

والدین / اعضای خانواده

نوجوانان / جوانان

معلمان / مربیان

برخی بخش‌ها شامل نمادهایی جهت نشان دادن گروه‌های مخاطب هستند (شکل ۱). البته اطلاعات آن بخش تنها محدود به گروه مربوطه نمی‌باشند. لذا به شما پیشنهاد می‌کنیم که تمام مطالب ارائه‌شده در این کتاب را مرور کنید. تا زمانی که کل نوشته‌ای را نخوانید متوجه نمی‌شوید کدام بخش تأثیرگذارتر است.

همچنین در پایان هر فصل، فعالیت‌هایی تحت عنوان «برنامه‌های عملیاتی برای نوجوانان» در نظر گرفته شده که شامل تکالیفی است که نوجوانان باید بر اساس مطالب آموخته‌شده در هر فصل انجام دهند و در موقعیت‌های واقعی زندگی به کار ببرند. متخصصان یا خانواده‌هایی که بر اساس کتاب حاضر با نوجوان کار می‌کنند، می‌توانند از موارد ذکرشده در قالب فعالیت‌های گروهی برای ارتباط بیشتر با آنها و کمک به یادگیری مطالب مطرح‌شده استفاده کنند. لازم به ذکر است جهت درک بهتر مطالب، برخی مثال‌ها به ویژه در بخش یاددارها با معادل‌های فارسی مناسب جایگزین شده‌اند.